

NORGES HØYESTERETT

Den 6. februar 2013 avsa Høyesterett dom i

HR-2013-00301-A, (sak nr. 2012/1685), straffesak, anke over dom,

A (advokat Halvard Helle)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Katharina Rise)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Skoghøy**: Saken gjelder utmåling av straff for voldtekt til samleie med sovende kvinne, jf. straffeloven § 192 første ledd bokstav b, jf. andre ledd bokstav a.
- (2) A, født 7. mars 1984, ble ved tiltalebeslutning 21. november 2011 av Agder statsadvokatembeter satt under tiltale ved Aust-Agder tingrett for overtredelse av:

"I **Straffeloven § 192 første ledd bokstav b jf annet ledd bokstav a for å ha skaffet seg seksuell omgang med noen som var bevisstløs eller av andre grunner var ute av stand til å motsette seg handlingen, og den seksuelle omgangen var samleie.**

Grunnlag:

Søndag 20. februar 2011 ca kl. 09:00 i ----- --- i X, hadde han samleie med B, til tross for at hun sov og/eller var ute av stand til å motsette seg handlingen på grunn av påvirkning av alkohol.

II **Straffeloven § 192 første ledd bokstav b for å ha skaffet seg seksuell omgang med noen som var bevisstløs eller av andre grunner var ute av stand til å motsette seg handlingen.**

Grunnlag:

Søndag 20. februar 2011 mellom kl. 08.19 og 08:38 i ----- i X, førte han en eller flere av sine fingre inn i vagina på C, til tross for at hun sov og/eller var ute av stand til å motsette seg handlingen på grunn av påvirkning av alkohol."

- (3) Tingretten avsa 12. mars 2012 dom med denne domsslutning:
- "1. A, født 07.03.1984, dømmes for overtredelse av straffeloven § 192 første ledd bokstav b), jf annet ledd bokstav a) og straffeloven § 192 første ledd bokstav b, sammenholdt med straffeloven § 62 første ledd, til fengsel i 5 – fem – år.
 2. A dømmes til å betale oppreisning til B med 150.000 – etthundreogfemtitusen – kroner, innen 2 – to – uker etter forkynt dom.
 3. A dømmes til å betale oppreisning til C med 150.000 – etthundreogfemtitusen – kroner, innen 2 – to – uker etter forkynt dom.
 4. Saksomkostninger idømmes ikke."
- (4) A anket til Agder lagmannsrett over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet, lovanvendelsen og straffutmålingen. Han bad også om ny behandling av oppreisningskravene.
- (5) Lagmannsretten, som i medhold av straffeprosessloven § 352 var satt med lagrette, avsa 14. september 2012 dom med denne domsslutning:
- "1. A, født 7. mars 1984, frifinnes for post II i tiltalebeslutningen.
 2. A dømmes for 1 – en – overtredelse av straffeloven § 192 første ledd bokstav b, jf annet ledd bokstav a til fengsel i 4 – fire – år.
 3. A dømmes til innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse å betale oppreisning til C med 100 000 – etthundretusen – kroner.
 4. Anken over oppreisningen til B forkastes."
- (6) A anket til Høyesterett over lovanvendelsen, saksbehandlingen og straffutmålingen for det forhold som han ble straffedømt for (tiltalen post D). I tillegg begjærte han ny behandling av det oppreisningskrav som B var tilkjent. Ved Høyesteretts ankeutvalgs beslutning 30. oktober 2012 ble anken over straffutmålingen tillatt fremmet. For øvrig ble anken ikke tillatt fremmet, jf. straffeprosessloven § 323. Det ble ikke gitt samtykke til ny behandling av oppreisningskravet, jf. straffeprosessloven § 434 andre ledd, jf. § 323.
- (7) A anket også etter tvistelovens regler over den oppreisning som han var dømt til å betale til C, jf. straffeprosessloven § 435. Ved ankeutvalgets beslutning 7. desember 2012 (HR-2012-02320-U) ble denne anken ikke tillatt fremmet, jf. tvisteloven § 30-4.
- (8) As anke over straffutmålingen er for Høyesterett behandlet i sammenheng med sak 2012/1591 (HR-2013-00300-A).
- (9) *Jeg er kommet til at anken ikke kan føre frem.*
- (10) A er dømt for overtredelse av straffeloven § 192 første ledd bokstav b, jf. andre ledd bokstav a.

- (11) Domfellelsen gjelder følgende forhold:
- (12) Under en etterpåfest i ----- --- i X hadde A søndag 20. februar 2011 ca. kl. 09.00 samleie med B mens hun sov. På grunn av søvn og beruselse var hun ikke i stand til å motsette seg handlingen.
- (13) Både tiltalte og fornærmede, som den gang var 23 år, hadde kvelden før vært på bar i X. Etter at baren stengte, dro de sammen med flere andre til Ds leilighet i ----- --- på "nachspiel".
- (14) Etterpåfesten foregikk i første etasje. Ut på natten la B seg sammen med en annen festdeltaker, E, til å sove på et soverom i andre etasje. Uten at det var planlagt, hadde de et kortvarig samleie. Tidlig på morgenen forlot E stedet, men B sov videre, da hun var trøtt og beruset.
- (15) Fornærmede sov med kjole og truse på. Hun våknet ca. kl. 09.00 av at A lå over henne i sengen. Han hadde da dratt opp kjolen, tatt av henne trusen og hadde sin penis i hennes skjede. Hun forstod først ikke hva som skjedde, men fikk etter kort tid summet seg og dyttet domfelte bort. Hun løp ned på badet, og tok kontakt med sin søster, som sov på et annet rom i andre etasje, og sin venninne C, som hadde sovet på sofaen i stuen.
- (16) Da fornærmede konfronterte domfelte med hva som hadde skjedd, benektet han det. Senere har han imidlertid tilstått å ha hatt samleie med fornærmede. For lagmannsretten forklarte han at han var klar over at B hadde lagt seg til å sove, men at han syntes at hun var søt, og at han derfor gikk opp for å "prøve seg på henne". Selv om domfelte har tilstått å ha hatt samleie med fornærmede, har han ikke erkjent straffeskyld. Han har hevdet at fornærmede var våken, og at samleiet var frivillig.
- (17) Overtredelse av straffeloven § 192 første ledd bokstav b, jf. andre ledd bokstav a har en minstestraft på fengsel i tre år og en maksimumsstraff på fengsel i 15 år, se straffeloven § 192 andre ledd, jf. § 17 første ledd bokstav a. I forarbeidene til lovendring i 2010 er det fremholdt at normalstraffenivået for slike lovbrudd "ikke [bør] være under fengsel i 4 år", se Prop. 97 L (2009–2010) Endring i straffeloven 1902 mv. (skjerping av straffen for drap, annen grov vold og seksuallovbrudd), side 41. For at straffen skal kunne settes til fengsel under fire år, må det foreligge "særlige formildende omstendigheter", jf. Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) om lov om endringer i straffeloven 20. mai 2005 nr. 28 (siste delproposisjon – slutføring av spesiell del og tilpasning av annen lovgivning), side 229. Dette er det redegjort nærmere for i Høyesteretts dom i sak 2012/1591 (HR-2013-00300-A), som er votert tidligere i dag.
- (18) Jeg kan ikke se at det i den foreliggende sak finnes omstendigheter som tilsier at normalstraffenivået blir fraveket.
- (19) Domfelte har som nevnt tilstått å ha hatt samleie med fornærmede. Han har imidlertid ikke erkjent straffeskyld, og den omstendighet at han har tilstått å ha hatt samleie med fornærmede, har ikke hatt noen betydning for oppklaring av saken. På dette punkt skiller denne saken seg fra den saken som er avgjort tidligere i dag (HR-2013-00300-A). Erkjennelsen av å ha hatt samleie kan derfor ikke gi grunnlag for redusert straff.

- (20) Etter min oppfatning kan heller ikke saksbehandlingstiden tilsi redusert straff. Voldtekten ble anmeldt 20. februar 2011 umiddelbart etter at den hadde funnet sted, og fornærmede ble samme dag undersøkt ved voldtektsmottaket ved legevakten i X. Etter det aktor har opplyst, forelå de siste prøveresultatene fra denne undersøkelsen 7. juli 2011. Domfelte ble siktet 9. november 2011, og tiltale ble tatt ut 21. november 2011. Selv om det fra det tidspunkt resultatet fra prøvene ved voldtektsmottaket forelå, gikk noe lang tid før tiltale ble tatt ut, er den totale saksbehandlingstid ikke blitt unormalt lang. Det er nå i underkant av to år siden det straffbare forhold ble begått.
- (21) Lagmannsretten har uttalt at samleiet var en "impulshandling i beruset tilstand", men at dette "ikke i seg selv [kan] gi grunnlag for redusert straff". Under henvisning til Rt. 2012 side 659 avsnitt 46 har forsvareren anført at handlingens karakter av impulshandling er en formildende omstendighet.
- (22) Etter min oppfatning gir imidlertid den beskrivelse lagmannsretten har gitt av hendelsesforløpet, ikke grunnlag for å karakterisere handlingen som en impulshandling. Tiltalte har selv forklart at han visste at fornærmede hadde lagt seg for å sove, men at han gikk opp på soverommet i andre etasje hvor hun sov, for å "prøve seg på henne". Handlingen fremstår etter dette som overveid, og jeg kan da ikke se at det er dekkende å karakterisere handlingen som en "impulshandling i beruset tilstand".
- (23) Lagmannsretten har utmålt en straff på fengsel i fire år. Ut fra de retningslinjer som er gitt i forarbeidene til lovendringen i 2010, er dette en riktig straff.
- (24) På dette grunnlag stemmer jeg for denne

D O M :

Anken forkastes.

(25)	Dommer Stabel:	Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
(26)	Dommer Falkanger:	Likeså.
(27)	Dommer Bårdsen:	Likeså.
(28)	Dommer Matningsdal:	Likeså.

(29) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Anken forkastes.

Riktig utskrift bekreftes: